

БУЛО – СТАЛО

Зміни в правописі

1. УЖИВАННЯ І, И НА ПОЧАТКУ СЛОВА

Индик чи **і**ндик?

БУЛО	СТАЛО
На початку слова пишеться і , а не и : <i>ідол, ім'я, інший, інколи, іноді, індик, існувати, історія</i> .	На початку слова звичайно пишемо і відповідно до вимови: <i>Іван, ідол, ікона, ікання</i> (вимовляння <i>і</i> замість <i>и</i>), <i>ім'я, індик, інший, інколи</i> . И пишемо на початку: а) вигуку (частки) <i>ич</i> , дієслова <i>ікати</i> (вимовляти <i>и</i> замість <i>і</i>) та похідного від нього іменника <i>ікання</i> ; б) деяких назв іншомовного походження: <i>ийб'єн, ир, Ич-об'а, Кім Чен Ин</i> . Увага! Паралельне написання з і та и мають слова <i>ірій</i> та <i>ірод</i> : <i>ірій</i> і <i>ирій</i> , <i>ірод</i> і <i>ирод</i> .

2. ЛІТЕРА Г

Гете чи Гете?

БУЛО	СТАЛО
Літера г передає на письмі задньоязиковий зімкнений приголосний як в українських словах, так і в давно запозичених і зукраїнізованих: <i>агрус, тава, газда, гандж, танок, татунок, твалт, твалтувати, тегати, гедзь, телготати, терготати, терготіти, гитнути, гирлига, глей, тніт</i> (у лампі), <i>готель-могель, трасувати, грати</i> (іменник), <i>тратчастий, гречний, тринджоли, грунт, гудзик, гуля, джитун, дзига, дзилик</i> та похідні від них, а також у прізвищах <i>Галаган, Гудзь</i> і под.	Буква г передає на письмі задньоязиковий зімкнений приголосний: 1. В українських та в давно запозичених і зукраїнізованих словах: ті самі приклади, що і в лівій колонці, а також <i>тергелі, гонт(а), гуральня, дригати</i> і <i>дригати, ремигати</i> . 2. У власних назвах – топонімах України: <i>Горгани</i> (гірський масив), <i>Їгтя</i> (село на Закарпатті), у прізвищах українців <i>Галаган, Галятівський, Геник, Герзанич, Гердан, Гжичський, Гіта, Гота, Гойдич, Гонта, Гріта, Гудзь, Гула, Ломата</i> .
Примітка. У власних назвах іношомовного походження етимологічний g згідно з усталеною традицією вимовляється як г ; проте збереження g у вимові не є порушенням орфоепічної норми. Отже, правильною є вимова : <i>Гданськ і Гданськ, Гренландія і Гренландія, Гібралтар і Гібралтар, Гарібальді й Гарібальді, Гете й Гете</i> .	1. Звук [g] та близькі до нього звуки, що позначаються на письмі буквою g , звичайно передаємо буквою г : <i>Гольфстрім, Гренландія, Люксембург, Фольксваген, Чикаго</i> . 2. У прізвищах та іменах людей допускається передавання звука [g] двома способами: • шляхом адаптації до звукового ладу української мови – буквою г : <i>Вергілій, Гарсія, Гегель, Георг, Гете, Грегуар, Гулівер</i> та ін.;

БУЛО	СТАЛО
	• шляхом імітації іншомовного [g] – буквою г: <i>Вергілій, Гарсія, Гегель, Георг, Гете, Грегуар, Гуллівер</i> та ін.

3. СУФІКСИ НА ОЗНАЧЕННЯ ОСІБ ЖІНОЧОЇ СТАТІ (ФЕМІНІТИВИ)

Вона філолог чи філологиня?

Вона мер чи мерка?

БУЛО	СТАЛО
Не було правил творення фемінітивів.	За допомогою суфіксів -к-, -иц-(я), -ин-(я), -ес- та ін. від іменників чоловічого роду утворюємо іменники на означення осіб жіночої статі. Найуживанішим є суфікс -к-, бо він поєднуваний з різними типами основ: <i>авторка, дизайнерка, директорка, редакторка, співачка, студентка, фігуристка</i> та ін. Суфікс -иц-(я) приєднуємо насамперед до основ на -ник: <i>верстальник – верстальниця, набірник – набірниця, радник – радниця</i>, а також на -ень: <i>учень – учениця</i>. Суфікс -ин-(я) сполучаємо з основами на -ець: <i>кравець – кравчиня, продавець – продавчиня</i>, а також на приголосний: <i>майстер – майстриня, філолог – філологиня, бойко – бойкиня, лемко – лемкиня</i>. Суфікс -ес- рідковживаний: <i>дияконеса, патронеса, поетеса</i>.

Зауважте!

Не від усіх іменників чоловічого роду можна утворити назви осіб жіночої статі: *мер, екстрасенс, математик, академік* та ін. У такому разі для означення жіночої статі використовують слово *пані*, форми дієслів минулого часу та інші мовні ресурси: *пані посол; мер повідомила; математик Красовська*.

До речі...

За допомогою суфікса **-ш-** означають дружин чоловіків відповідних посад і звань, порівняйте: *директорка* (жінка на посаді директора) – *директорша* (дружина директора), *генерал* (жінка, що має військове звання генерала) – *генеральша* (дружина генерала).

4. ПРАВОПИС СКЛАДНИХ СЛІВ

Свят-вечір чи Святвечір?

Веб-камера чи вебкамера?

БУЛО	СТАЛО
<i>Свят-вечір, людино-день, тонно-кілометр</i>	<i>Святвечір, людинодень, тоннокілометр</i>
РАЗОМ пишуться всі складні слова з першими частинами авіа-, авто-, агро-, біо-, вело-, водо-, газо-, геліо-, гео-, гідро-, екзо-, екстра-, електро-, зоо-, ізо-, квазі-, кіно-, космо-, макро-, мета-, метео-, мікро-, мілі-, моно-, мото-, нео-, палео-, псевдо-, радіо-, рентгено-, соціо-, стерео-, супер-, теле-, термо-, турбо-, фоно-, фото- й под.	РАЗОМ пишемо слова з першими регулярно вживаними іншомовними частинами на голосний та приголосний: ті слова, що названі в лівій колонці, а також абро-, аеро-, аква-, алко-, арт-, астро-, аудіо-, боди-, боді- (перед голосним), веб-, дендро-, еко-, економ-, етно-, євро-, нарко-, онко-, пан-, пара-, поп-, прес-, фіто-, фолк- (фольк-) та ін.: <i>аброморфема, аерометод, акватехніка, алкотест, арттринок, астрокорекція, аудіоальбом, бодибілдінг, бодіарт, вебсторінка, дендропарк, екопродукти, економклас, етногурт, єврозона, наркобізнес, онколікарня, панамериканський, параолімпієць, попмузика, пресконференція, фітотерапія, фолкгурт, фолькмузика</i>; так само слова з питомими (власне українськими) компонентами іно- (іншо-, інако-), лже-: <i>іновірець, іншовірець, інакодумець, іншодумець, лжепророк</i>. Примітка. Якщо такі іншомовні частини приєднані до власного імені, то їх пишемо з ДЕ-ФІСОМ: <i>пан-Європа, псевдо-Фауст</i>.

БУЛО	СТАЛО
РАЗОМ пишуться всі складні слова з першими частинами екстра-, макро-, мікро- й под. З ДЕФІСОМ пишуться складні іменники з першою складовою частиною віце-, екс-, лейб-, максі-, міді-, міні-, обер-: <i>віце-президент, екс-чемпіон, лейб-медик, максі-спідниця, міні-футбол, обер-майстер.</i>	• РАЗОМ пишуться слова з першою іншомовною частиною, що визначає кількісний (вищий від звичайного, дуже високий або слабкий, швидкий і т. ін.) вияв чого-небудь: архи-, архі-, бліц-, гіпер-, екстра-, макро-, максі-, міді-, мікро-, міні-, мульти-, нано-, полі-, преміум-, супер-, топ-, ультра-, флеш-: <i>архіскладний, архидиякон, бліцновини, гіпермаркет, екстраклас, макромолекула, максіодяг, мідіодяг, мікрохвилі, мінідиск, мультимільйонер, нанокомп'ютер, полісахариди, преміумклас, супермаркет, топмодель, ультразвук, флешінтерв'ю.</i> Примітка 1. У частинах максі-, міді- кінцевий і в позиції перед приголосним наступного слова не переходить в и: <i>мідіспідниця, максімода.</i> Примітка 2. Частина топ- із числівниками не поєднувана. • РАЗОМ пишуться слова з першою іншомовною частиною анти-, віце-, екс-, контр-, лейб-, обер-, штабс-, унтер-: <i>антивірус, віцепрем'єр, експрезидент, контрадмірал, лейб-медик, обермайстер, штабскапітан, унтер-офіцер.</i> Примітка 1. Із власною назвою (прізвищем) такі частини пишемо з дефісом: <i>«Анти-Дюрінг», екс-Югославія.</i> Примітка 2. У частини анти- кінцевий и в позиції перед голосним наступного слова не переходить в і: <i>антиелектрон, антиурядовий.</i>

5. НАПИСАННЯ ПІВ ОКРЕМО І РАЗОМ

Півлимона чи пів лимона?

БУЛО	СТАЛО
РАЗОМ пишуться складні іменники з першою частиною пів: <i>піваркуша, півгодини, півдюжини, півкарбованця, півколо, північ, півогірка, пів'яблука</i>. ЧЕРЕЗ ДЕФІС пишеться пів перед іменниками – власними назвами: <i>пів-Європи, пів-Кисва</i>.	Невідмінюваний числівник пів зі значенням 'половина' з наступним іменником – загальною чи власною назвою у формі родового відмінка однини пишемо ОКРЕМО: <i>пів аркуша, пів відра, пів години, пів міста, пів огірка, пів острова, пів яблука, пів ящика, пів Європи, пів Кисва</i>. Якщо ж пів з наступним іменником у формі називного відмінка становить єдине поняття й не виражає значення половини, то їх пишемо РАЗОМ: <i>піваркуш, південь, півзахист, півколо, півкуля, півострів</i>.

До речі...

Простіше можна сформулювати правило таким чином: **пів** пишемо разом лише тоді, коли його НЕ МОЖНА замінити на іменник **половина**, порівняйте: *північ, півострів* (половина ніч, половина острів – набір слів) і *пів ночі, пів острова* (= половина ночі, половина острова).

Зауважте!

Півлітра – пляшка з горілкою або іншою випивкою ємністю 0,5 літра: *Принесли з собою півлітру*.

Пів літра – половина від одиниці об'єму літр:

Налити пів літра води.

6. УЖИВАННЯ ВЕЛИКОЇ БУКВИ (ЛІТЕРИ)

«Фейсбук», «фейсбук» чи фейсбук?

БУЛО	СТАЛО
Назви історичних подій, епох, війн, революцій, народно-визвольних рухів, повстань, революційних свят, знаменних дат і т. ін. пишуться з великої літери: <i>епоха Відродження, Вітчизняна війна, Коліївщина, Революція 1905 р., Перше травня, День Незалежності України, Свято Перемоги.</i>	У назвах історичних подій, епох, календарних періодів і свят з великої букви пишемо перше (або єдине) слово і власні назви: <i>епоха Бароко</i> , [вилучено <i>Свято Перемоги і Вітчизняна війна</i>]. Примітка. У назвах свят <i>День Незалежності України, День Соборності України, День Конституції України</i> з великої літери пишемо всі слова.
У назвах таких найвищих державних установ України, як <i>Верховна Рада України, Конституційний Суд України, Кабінет Міністрів України</i> , з великої літери пишуться всі слова.	Додано: <i>Верховний Суд України.</i>
Не було інформації про написання слів <i>Бог, Господь</i> як часток і розмовних зворотів з малої букви.	Примітка. В усталених словосполученнях, які передають емоційну оцінку та використовуються в розмовному спілкуванні, на зразок: <i>бог зна що</i> (невідомо що), <i>бог зна коли</i> (невідомо коли), <i>господь з тобою (вами)</i> (вживається як здивування, заперечення, докір).

БУЛО	СТАЛО
	<i>бог з ним (з тобою)</i> (вживається на знак згоди, примирення, прощення та ін.), або є емоційними вигуками: <i>боже, господи, господи боже мій, боже збав, їй-богу</i>, слова <i>бог, господь</i> пишемо з малої букви, крім випадків, коли слова <i>Божє, Господи</i> є звертанням до Бога.
Не було інформації про написання назв сайтів.	Назви сайтів без родового слова пишемо з малої букви (<i>твіттер, гугл</i>), назви сайтів з родовим словом пишемо з великої букви та в лапках (<i>мережа «Фейсбук», енциклопедія «Вікіпедія»</i>); назви сайтів, ужиті як назви юридичних осіб, пишемо з великої букви та без лапок (<i>РНБО ввела санкції проти Яндекс</i>).
Не було інформації про написання спортивних нагород.	Назви спортивних нагород пишемо з малої букви: <i>золота (срібна, бронзова) медаль, олімпійська медаль</i>. Так само: <i>закінчити школу із золотою (срібною) медаллю</i>.
З великої літери в лапках пишуться назви літаків, автомобілів, тракторів та інших машин, пов'язані з найменуванням моделі, заводу, фірми, що їх виготовляють: <i>літак «Антей», автомобіль «Таврія», автобус «Турист», комбайн «Нива», трактор «Білорусь»</i>.	Назви виробничих марок технічних виробів (машин, приладів і т. ін.) беремо в лапки й пишемо з великої букви: <i>автомобілі «Ніссан» («Вольво», «Фольксваген»), літак «Бойнг 777», трактор «Слобожанець»</i>. Але назви самих виробів беремо в лапки й пишемо з малої букви: <i>«ніссан», «вольво», «фольксваген»</i> (автомобілі), <i>«бойнг»</i> (літак), <i>«слобожанець»</i> (трактор).

7. ПРАВИЛА ПЕРЕНОСУ

Бе-зупинно, без-упинно чи безу-пинно?

БУЛО	СТАЛО
Не було інформації про особливості переносу кореня в наступний рядок.	Коли корінь починається на голосний, то перенос здійснюємо довільно: <i>ро-зорати, роз-орати, розо-рати; бе-зупинно, без-упинно, безу-пинно</i> , але коли на приголосний, то від кореня його не відриваємо: <i>до-зривати</i> (а не <i>доз-ривати</i>), <i>ви-правдання</i> (а не <i>вип-равдання</i>).
Не було інформації про особливості переносу подовження й збігу однакових приголосних в наступний рядок.	При збігу однакових приголосних одну літеру залишаємо, а другу переносимо в наступний рядок: <i>закон-ний, розріс-ся</i> . В іменниках з подовженим приголосним можливий подвійний перенос: <i>зна-ння і знан-ня; жи-ття і жит-тя</i> .
Не було інформації про особливості переносу префіксів.	Не розриваємо при переносі односкладові префікси перед приголосними: <i>над-мірний, най-більший</i> (а не <i>на-дмірний, на-йбільший</i>). Кількаскладові префікси при переносі можна розривати: <i>не-ре-працювати, не-ред-гроззя</i> .

Зауважте!

Розрізняйте подовжені приголосні (*взу^тття, піврічч^я, маззю, лю^ттю, спросо^ння, ллю*) і подвоєні літери внаслідок збігу на межі значущих частин слова: *від + дати = віддати, юн(ий) + на-т(ураліст) = юнат, осінь + н = осінній, тряс + ся = трясся*.

8. ПРАВОПИС ЗАКІНЧЕНЬ ВІДМІНЮВАНИХ СЛІВ

З Лондона чи з Лондону?

Почуття гідності чи гідности?

БУЛО	СТАЛО
II відміна (іменники чоловічого роду) Родовий відмінок однини	
Іменники чоловічого роду в родовому відмінку однини приймають закінчення -а, -я, коли вони означають назви населених пунктів: <i>Житомира, Кисва, Лондона, Луцька, Миргорода, Парижа</i>. Примітка. Але -у, -ю пишеться у складних назвах населених пунктів, другою частиною яких є іменник, що має звичайно в родовому відмінку закінчення -у: <i>Давидового Броду, Зеленого Гаю, Кривого Рогу</i> тощо.	Закінчення -а, -я у родовому відмінку однини мають іменники чоловічого роду, що позначають: • назви населених пунктів із суфіксами -ськ-, -цьк-, -ець-, елементами -бург-, -град- (-город-), -піль- (-поль-), -мир-, -слав-: <i>Бердянська, Луцька, Трускавця, Піттсбурга, Вишгорода, Борисполя, Житомира, Ярослава</i>; • назви населених пунктів з наголосом у родовому відмінку на кінцевому складі та з суфіксами присвійності -ів- (-їв-), -ин- (-ін-), -ач-, -ич-: <i>Биків, Дніпра; Львова, Кисва; Батурина, Пирятин; Бахмача, Галича</i>, лише в окремих випадках з наголосом на корені іменника: <i>Бреча, Довжика, Малого Куяльника, Смотрича</i>. Решта назв населених пунктів можуть мати варіантні закінчення

БУЛО	СТАЛО
	-а (-я) і -у (-ю): <i>Амстердама і Амстердаму, Гомеля і Гомелю, Лондона і Лондону, Чорнобіля і Чорнобилю.</i> Примітка. Закінчення -у, -ю наявне у складених назвах населених пунктів, другою частиною яких є іменник, що має звичайно в родовому відмінку закінчення -у, -ю: <i>Давидового Броду, Зеленого Гаю, Кривого Рогу</i> та ін.
Не було інформації про написання назв соціальних мереж.	Назви віртуальних (соціальних та ін.) мереж мають у родовому відмінку закінчення -у (-ю) : <i>інстаграму, телеграму, фейсбуку, ютубу</i> та ін.
Родовий відмінок множини	
Род. відм. множини: <i>татів і тат.</i>	Род. відм. множини: <i>татів</i> (множина <i>татів</i>) і <i>татів</i> (множина <i>тати</i>).
Кличний відмінок однини	
<i>Ігорю, Олегу</i>	<i>Ігорю, Олеже і Олегу</i>
III відміна (іменники жіночого роду на приголосний)	
Родовий відмінок однини	
У родовому відмінку однини іменники третьої відміни мають закінчення -і : <i>вісті, галузі, любові, моці, ночі, сталі, подорожі, тіні, фальші.</i>	У родовому відмінку однини іменники третьої відміни мають закінчення -і: <i>ванілі, галузі, герані, гідності, крові, любові, моці, незалежності, нехвороці, ночі, Оболоні, осені, Русі, солі, фальші.</i> Іменники на -ть після приголосного, а також слова <i>кров, любов, осінь, сіл, Русь, Білорусь</i> у родовому відмінку однини можуть набувати як варіант закінчення -и: <i>гідности, незалежності, радості, смерті, честі, хоробрості; крові, любові, осені, солі, Руси, Білоруси.</i>

9. ПРАВОПИС СЛІВ ІНШОМОВНОГО ПОХОДЖЕННЯ

Лауреат чи лавреат?

Кафедра чи катедра?

Проект чи проєкт?

БУЛО	СТАЛО
Іншомовний звук [h]	
Н звичайно передається літерою г: <i>гінді, гектар, гербарій, госпіталь; Гаага, Гарвард, Гельсінкі; Гейне, Гомер, Гюго</i>. В окремих словах англійського походження h передається літерою х: <i>хобі, хокей, хол; Хемінгуей</i> та ін.	Звук [h] переважно передаємо буквою г: <i>гандбол, гінді, гербарій, госпіс; Гарвард, Гельсінкі, Гейне, Горацій, Люфтганза</i>. За традицією в окремих словах, запозичених з європейських та деяких східних мов, [h] і фонетично близькі до нього звуки передаємо буквою х: <i>хобі, хокей, хол, холдинг, брахман, характері, шахід, Аллах, Ахмед, Мухаммед</i> і т. ін.
Звук [θ] у словах грецького походження	
[θ] залежно від того, як слово узвичаєне в українській мові, передається то літерою ф: <i>арифметика, ефір, кафедра, логарифм, міф, орфографія, пафос, Федір</i>, – то літерою т: <i>бібліотека, ортодокс, ортопедія, теорія; Тадей, Теодор</i>.	Звук [θ] у словах грецького походження передаємо звичайно буквою т: <i>антологія, аптека, Прометей, Тайсія</i>. У словах, узвичаєних в українській мові з ф, допускається орфографічна варіативність на зразок: <i>анафема</i> і <i>анатема</i>, <i>дифірамб</i> і <i>дитирамб</i>, <i>ефір</i> і <i>етер</i>, <i>кафедра</i> і <i>кате́дра</i>, <i>логарифм</i> і <i>логаритм</i>, <i>міф</i> і <i>міт</i>, <i>міфологія</i> і <i>мітологія</i>, <i>Агатангел</i> і <i>Агафангел</i>, <i>Афіни</i> і <i>Атени</i>, <i>Борисфен</i> і <i>Бористен</i>, <i>Демосфен</i> і <i>Демостен</i>, <i>Марфа</i> і <i>Марта</i>, <i>Фессалія</i> і <i>Тессалія</i> та ін.

БУЛО	СТАЛО
Звук [j]	
Ј, у (а також и німецького дифтонга eu) в позиції між двома голосними (в іноземній мові) в загальних назвах звичайно не передаються окремим знаком: <i>буср, конвеср, лояльний, параноя, фаянс, феєрверк</i>, але: <i>Гавайї, Гойя, Савойя, Фейєрбах</i>; також <i>майя</i> (народність), <i>фойє</i>.	Звук [j] звичайно передаємо відповідно до вимови іншомовного слова буквою й, а в складі звукосполучень [je], [ji], [ju], [ja] буквами є, ї, ю, я: <i>буср, конвеср, плеср, фласр, круїз, феєрверк, ін'скція, проскт, проскція, траскторія, фос, Гаїті, Гоя, Савоя, Феєрбах, Ісая, Йоганн, Соср, Хаям, Хесрдал, Юнона</i>.
Буквосполучення au	
Дифтонг au передається переважно через ау: <i>аудиторія, аудієнція, лауреат, пауза, фауна</i> (але: <i>мавзолей</i>), <i>Каунас, Фауст, Штраус</i>. Разом із тим у цілому ряді слів au передається через ав: <i>автентичний, автор, автомобіль, лавровий</i>.	У словах, що походять із давньогрецької і латинської мов, буквосполучення au звичайно передається через ав: <i>автентичний, автомобіль, автор, лавра, Аврора, Мавританія, Павло</i>. У запозиченнях із давньогрецької мови, що мають стійку традицію передавання буквосполучення au шляхом транслітерації як ау, допускаються орфографічні варіанти: <i>аудієнція і авдієнція, аудиторія і авдиторія, лауреат і лавреат, пауза і павза, фауна і фавна</i>.
Буквосполучення ск	
Не було інформації про передавання буквосполучення ск, а написання характеризувалося непослідовністю: іноді з одним к (<i>Бісмарк, Шерлок</i>), а іноді – з двома (<i>Діккенс, Теккерей</i>).	Буквосполучення ск, що в англійській, німецькій, шведській та деяких інших мовах передає звук [k], відтворюємо українською буквою к: <i>Дікенс, Дікінсон, Текерей, Букінгем</i>. Примітка. Подвоєння кк зберігаємо у власних назвах кельтського походження, де формант Мас, Мс поєднується з основою, що починається на [k], у тих

БУЛО	СТАЛО
	випадках, коли за традицією їх пишемо як одне слово: <i>Маккартні, Маккензі, Маккена, Маккінлі</i> , а також у похідних загальних назвах: <i>маккартизм</i> і т. ін.

До речі...

У межах одного тексту чи книжки слід послідовно вживати один із варіантів транслітерації: або з *т* (*ортограма, катедра, Тома*) або з *ф* (*орфограма, кафедра, Фома*). До часто вживаних слів, що мають орфографічні варіанти, окрім згаданих у таблиці, належать такі:

апотеоза – апофеоз
 арифметика і арифметика
 Атанасій і Афанасій
 Атена і Афіна
 Атос і Афон
 Вартоломей і Варфоломей
 Гетсиманія і Гефсиманія
 Голгота і Голгофа
 Голіат і Голіаф
 Демостен і Демосфен
 Доротей і Дорофей
 Ітіопія і Ефіопія
 ітіопський і ефіопський
 марафон і марафон
 Марта і Марфа
 Методій і Мефодій

мітичний і міфічний
 Саваот і Саваоф
 ортограма і орфограма
 ортографія і орфографія
 ортоєпія і орфоєпія
 патос і пафос
 Партеон і Парфенон
 Пітагор і Піфагор
 Тадей і Фадей
 Текля і Фекля
 Теміда і Феміда
 Теодосія і Феодосія
 Теофан і Феофан
 Тимотей і Тимофій
 Тома і Фома

10. НЕСИСТЕМНІ ЗМІНИ

Священик чи священник?

Ігорович чи Ігорьович?

БУЛО	СТАЛО
<i>священик</i>	<i>священник</i>
<i>Донской, Трубецкой</i>	<i>Донський, Трубецький, але Толстой</i>
<i>Ігорович, Лазарович</i>	<i>Ігорьович, Лазарьович</i>
<i>архісрей, архімандрит, архістратиг</i>	<i>архісрей і архисрей, архімандрит і архи- мандрит, архістратиг і архистратиг</i>
<i>Україна і Вкраїна</i>	<i>Україна</i> Примітка. <i>Вкраїна</i> – тільки в поезії.
<i>хабара</i>	<i>хабаря</i>

Прочитайте текст. Підкресліть слова, що зазнали змін у написанні за новою редакцією українського правопису.

Новий правопис за 2 хвилини ☺

Индик¹ вдихав уже осінній етер. Високо над ним, у напрямку Атен, летіли в ірій птахи. «Ироди!» – икнув крізь зуби индик і почав дороблять проєкт. Проєкт уже давно не приносив индику радості. Набридло працювати серед усієї тієї фавни. До смерті хотілося оголосити проєктну анатему й відкрити малесенький гос-тел. Для душі. Индик уже навіть уявляв свою цільову аудиторію.

¹ На етапі громадського обговорення проєкту нової редакції українського правопису було запропоновано слово *индик* і похідні (*индиченя, индичий*) писати з початковим *и*. У затвердженій редакції українського правопису відмовилися від написання слова *индик* з початковим *и*.

У нього могли зупинятися експрезиденти, відомі півзахисники. Не десь у себе, на півострові, а у нього, у гостелі. У фое грати-ме попмузика. І місце під гостел уже придивився. Біля Гуллівера. Звідти пів Києва видно. Вжух – і за пів хвилини ти вже «теслою» на Хрещатику. Головне – знайти парковку серед усіх тих «мерседесів»...

Директоркою закладу зроблю філологиню, щоб про мене на всіх новинних вебсторінках і у фейсбуці написали. А коли прийде популярність, то, дасть бог, ще й молоду правницю найму. Хто-зна, може, на Трійцю сам президент до гостелу завітає. Тут таку пресконференцію можна організувати!

Та поки що то міт. Повертайсь до проєкту, индиче (*За Таріною Карасівною*).

Зауважте!

У новій редакції правопису колишнє чергування **у з в та і з й** називають не чергуванням, а «позиціями вживання прийменників і префіксів **у та в**»; «позиціями вживання сполучників і часток **і, й та і, й** на початку слова».

Також додано нове правило **й** примітки.

Після букв **й, я, ю, є, ї** вживаємо єднальні сполучники **і** або **та**, пор.: *Неподалік вони побачили зелений **гай і** широку долину*; *Неподалік вони побачили зелений **гай та** широку долину*; *Теорія **і** практика перекладів* і *Теорія **та** практика перекладів*; *Студенти вивчили морфологію **і** синтаксис* і *Студенти вивчили морфологію **та** синтаксис*; *Висловити свої найпотасмніші мрії **і** обережні прогнози* і *Висловити свої найпотасмніші мрії **та** обережні прогнози*.

Примітка. Трапляються відхилення від правил уживання **у, в та і, й**, що спричинено вимогами ритму або мовними вподобаннями автора.

Примітка. Після слова, що закінчується на голосний, у деяких словах перед **в** пишемо префікс **в-**: *Дослідниця **вва**жає експеримент успішним*; *Гості **вв**ійшли до зали*; *Діти **вв**ічливі*; *Дитина **вв**і сні всміхається*.

11. ПУНКТУАЦІЯ

У новій редакції «Українського правопису» з'явилася скісна риска (/) як розділовий знак. Скісну риску ставимо в кількох позиціях.

1. В офіційно-діловому та науковому стилях як розділовий знак між однорідними членами речення в значенні як єднального (=і), так і розділового сполучника (=або): *складна інтонація оклику / питання; тенденції до синтетизму / аналітизму; системність / несистемність мовних явищ; на позначення року, що не збігається з календарним, напр.: у 2018/2019 навчальному році* (без відступів до і після скісної риски).

Уживаються також комбіновані єднально розділові сполучники *і/або*, рідше *та/або* (без відступів до і після скісної риски): *порушення авторського і/або суміжних прав; підвищення кваліфікації голів і/або членів правління.*

2. На позначення співвідношення яких-небудь величин, параметрів: *співвідношення курсу гривня / долар.*
3. У графічних скороченнях (без відступів до і після скісної риски):
 - а) замість словосполучень та інших сполучень слів і складних слів (іменників і прикметників): *п/в* (поштове відділення), *р/р* (розрахунковий рахунок), *х/к* (холодного копчення), *к/т* (кінотеатр), *п/п* (по порядку), *т/к* (телеканал), *с/г* (сільськогосподарський) та ін.
 - б) у позначеннях складених одиниць виміру: *км/год* (кілометрів за годину), *Ф/м* (фарад на метр) та ін.

КОРОТКИЙ СЛОВНИК НАГОЛОСІВ

А

аґроно́мія
алкого́ль
а́ркушик
асиме́трія

Б

баґаторазо́вий
безпринци́пний
бе́шкет
бла́говіст
близко́кий
боло́тистий
боро́давка
босо́ніж
бо́язнь
бу́рштино́вий
бю́летень

В

ва́ги (у мно́жині)
вантажі́вка
весня́ний
ви́года (кори́сть)
ви́года (зру́чність)
вида́ння
визво́льний
вимо́га
випа́док
вира́зний
висі́ти
ви́трата

виши́ваний
відвезти́
відвести́
відго́мін
віднести́
відо́мість (список)
відо́мість (повідомлення, дані,
популя́рність)
вірші́
віршови́й
вітчи́м

Г

гальмо́, гальма́
глибо́ко
гляда́ч
гороши́на
граблі́
гурто́житок

Д

дані́на
да́но
дециме́тр
де́щиця
де-ю́ре
джерело́
дівлячи́сь
дича́віти
діало́г
добови́й
добу́ток

довезти
довести
довідник
догмат
донести
до́нька
дочка́
дро́ва

Е

експе́рт

Є

єре́тик

Ж

жалюзі́

З

завда́ння
завезти
завести
за́вжди
завча́су
за́гадка
заі́ржавілий
заі́ржавіти
за́кінчити
за́кладка (у кни́зі)
за́крутка
залиши́ти
за́міжня
за́нести
за́понка
за́робіток
за́ставка
за́стібка
за́стопорити
зві́сока

зда́лека
зібра́ння
зобра́зити
зо́зла
зра́ння
зру́чний
зубо́жіння

І

інду́стрія

К

ка́мбала
ката́лог
кварта́л
ки́шка
кіломе́тр
кінчи́ти
ко́лесо
ко́лія
ко́пчений (діспри́кметник)
копче́ний (при́кметник)
ко́рисний
ко́сий
котри́й
крице́вий
кро́їти
кро́пива́
куліна́рія
ку́рятина

Л

ла́те
листопа́д
літо́пис
лю́стро

М

ма́бу́ть

С

сантимéтр
свёрдлю
серéдина
сéча
симетрія
сільськогосподáрський
сімдеся́т
слі́на
соломи́нка
ста́туя
стові́дсотковий
стриба́ти

Т

текстовий
течі́я
тігровий
тисо́вий
тім'я́ний
травесті́я
тризу́б
ту́луб

У

украї́нський
уподо́бання
урочи́стий
усере́дині

Ф

фарту́х
фаховий

фено́мен
фо́льга
фо́рзац

Х

ха́ос (*у міфології: стихія*)
хао́с (*безлад*)

Ц

ца́рина
цеме́нт
це́нтнер
ці́нник

Ч

чарі́вний
черговий
чита́ння
чорно́зем
чорно́слив
чоти́рна́дцять

Ш

шляхо́прові́д
шовко́вий
шофе́р

Щ

ще́лепа
щипці́
щодо́бовий

Я

ярма́рковий